

ОРГАНІЗАЦІЯ ГУРТКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ З ДІТЬМИ З ВАДАМИ СЛУХУ В СИСТЕМІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Рабаджи К. С.

Духовно-моральному зростанню, розвитку творчих здібностей і естетичного смаку сприяє правильна організація вільного часу учнів. Саме тому діти отримують додаткову освіту в творчих колективах. Додаткова освіта створює для дітей з порушеннями слуху умови успіху. А організовані гуртки, секції допомагають учням знайти своє покликання, розширюють їх кругозір, формують трудові навички і вміння, сприяють фізичному розвитку, корекції інтелектуальних і психічних процесів, дають реальну можливість вибору свого життєвого шляху, розвитку і реалізації тих здібностей, які не завжди отримують підтримку в навчальному процесі.

Інтегрування дітей із порушенням слуху та не відокремлення їх від суспільства, впровадження в соціокультурне та загальноосвітнє середовище нині є найболючішою педагогічною проблемою, яку має на меті вирішити правильно організована позаурочна виховна робота, а саме гурткова форма організації діяльності, що спрямована допомогти дітям самовиразитися, самопізнати, самоутвердитися.

Шкільна гурткова робота має бути спрямована на сприяння більш глибокому і всебічному розвитку учнів, а також корекції і компенсації різних порушень, в тому числі порушень слуху, розвитку колективізму серед дітей. Як зазначає О. Б. Мелентьев «позаурочна освіта здійснюється за різними напрямками» [2, с. 21-23], серед яких:

1. Художньо-естетичний.
2. Науково-технічний.
3. Еколого-натуралістичний.
4. Туристсько-краєзнавчий.
5. Дослідницько-експериментальний.
6. Фізкультурно-спортивний або спортивний.
7. Військово-патріотичний.
8. Бібліотечно-бібліографічний.
9. Соціально-реабілітаційний.
10. Оздоровчий.
11. Гуманітарний.

Гурток (студія, секція) в навчальному закладі є самостійною додатковою організаційною формою освітнього процесу. І його мета полягає в задоволенні потреб та цікавості учнів до виду діяльності, який стимулює розвиток її природних задатків, загальних та спеціальних здібностей, а також активізацію дитячої творчості. Зокрема це сприяє своєчасному виявленню обдарованості.

Сам профіль спрямування гуртків може бути різним. Найбільш поширеними гуртки естетичного циклу (образотворчої діяльності, художньої праці, гри на музичних інструментах, хореографічні, вокальні, театральні);

спортивні (гімнастики, акробатики, ритмічної гімнастики, плавання, настільного тенісу тощо); іноземної мови тощо [1].

Гуртки естетичного циклу зараз широко поширені. Вони володіють безмежними можливостями для художньо-естетичного виховання дітей. Заняття у них відкривають кожному із вихованців певний простір для розвитку ініціативності та самостійності, формують соціально-педагогічні умови для розвитку творчих й інтелектуальних здібностей учнів, зокрема, їхньої художньої уяви. Значення даних занять важко переоцінити, адже саме у дітей закладається основа до високого художньо-естетичного смаку, любові до художньої творчості, бажання займатись мистецькими видами діяльності.

На основі правильно визначеної мети гуртка встановлюється сам тип заняття, його структура, а відповідно від цього залежать вже методи його проведення.

У дітей з порушеннями слуху домінує зорове сприйняття, тому весь процес запам'ятовування в основному будується на зорових образах. В якості компенсуючих каналів при навчанні виступають також інші сенсорні системи – шкірна, рухова, тактильна, залишковий слух. Тому в роботі з дітьми з порушеннями слуху необхідно використовувати поєднання наочних, словесних і практичних методів. Наочні методи – це показ способу дій, вони повинні бути точними, виразними, розділеними на частини; можуть бути повними або частковими, у дітей розвивається здатність до усвідомленого наслідування.

Метод використання слова-розповідь, пояснення, підказки, команди, рухові установки. Методичні прийоми, які посилюють словесні методи – це порівняння, повторення, інтонація. Техніку фізичних вправ потрібно пояснювати жваво, барвисто, цікаво – і саме це вчить дітей зчитувати з губ керівника. Методи практичного виконання фізичних вправ – це рухові дії.

Практичне виконання вправи є основним засобом фізичного виховання і може бути направлено на розвиток будь-яких рухових якостей – сили, витривалості, швидкості, гнучкості, спритності. В процесі навчання ігор, малювання та інших видів діяльності, учні з порушенням слуху вчаться користуватися розмовною мовою, керівник гуртка допомагає їм вести прості діалоги, домовлятися один з одним, висловлювати бажання і прохання. У ході ігор, образотворчої діяльності, виконання трудових дій керівник гуртка пропонує учням з порушенням слуху назвати використовувані предмети, і виконані дії, відповіді на деякі питання.

Педагог заздалегідь добирає необхідний мовний матеріал зі словника, зазначеного до програми для учнів з порушеннями слуху. А для кращого запам'ятовування ці слова і фрази заздалегідь пишуться на табличках або фіксуються на дошці. З метою мовного розвитку учнів з порушеннями слуху на заняттях в гуртку широко використовується письмова форма мови (записи на табличці, на дошці) [3, с. 39]. На окремих заняттях мають застосовувати слова і фрази, що пов'язані з характером і змістом діяльності учнів, називанням об'єктів і явищ.

Отже, виходячи з досвіду роботи сучасних західних і вітчизняних сурдопедагогів, можна зробити висновок: якщо учень з порушеним слухом був

включений в систему гурткової діяльності, він здатний опанувати мову і успішно увійти в соціум, але при цьому необхідно індивідуальний розвиток дитини і зони його найближчого розвитку.

Основною метою діяльності гуртка є набуття досвіду спілкування з однолітками з типовим розвитком. Цьому сприяють інноваційні форми робіт з розвитку слуху та мовної активності дітей з порушеннями слуху.

Іншою методикою розширення світогляду дитини є заняття фотографією, як форма розвитку мовлення і естетичного виховання в рамках комбінованого виховання.

Такі підходи сприяють розвитку пізнавальної активності дітей. Основна ідея – це розвиток допитливості. В процесі розвитку пізнавальної активності також розвивається емоційна сфера, спілкування, творчий потенціал. Залучення уваги дитини до різних об'єктів, накопичення досвіду дій з ними, формування інтересу до пізнання навколишнього світу також є ефективними методами гурткової роботи.

Мобілізують до педагогічної творчості не тільки свідоме прагнення кожного керівника гуртка, творчого об'єднання бути цікавим, оригінальним, неповторним, але і сумні реалії функціонування позаурочної діяльності; гострі протиріччя між реальним станом такої діяльності з її багаторічними традиціями, досвідом, результативністю освітньої діяльності, суспільною значимістю та хаотичними спробами реформування без досить чітких орієнтирів розвитку та фінансування; варіативність освітніх послуг в умовах жорсткої конкуренції; складність вибору напрямів творчого розвитку дітей сучасними батьками тощо.

Варто усвідомлювати, що тільки позитивний імідж гуртка, творчого об'єднання, якість його освітніх послуг, високий професіоналізм керівника гуртка, творчі здобутки та перемоги вихованців є ключовою умовою здійснення навчально-виховної діяльності.

Таким чином, форми роботи, що реалізуються в гуртковій діяльності є ефективними для реалізації диференційованого підходу у процесі залучення дітей з порушеннями слуху до гурткової роботи та сприяють подальшій розробці комплексу умов, що забезпечують корекційно-педагогічну, психологічну реабілітацію учнів.

Гурткова робота є популярною формою організації життєдіяльності та становить невід'ємну частину освітнього процесу. Саме вона розглядається як ефективний шлях формування життєво-компетентної, творчоспрямованої особистості в контексті своєчасного виявлення інтересів, здібностей та нахилів дітей, розвитку креативності – однієї із базових якостей.

-
1. Арканова О. Ю. Психологічні особливості особистості дітей з вадами слуху: монографія / О. Ю. Арканова. – К.: КММ, 2007. – 88 с.
 2. Мелентьев О. Б. Теорія і методика позашкільної освіти / О. Б. Мелентьев. – Умань: АЛМІ, 2013. – 182 с.

3. Тестов В. А. Развитие познавательных способностей у школьников в условиях уровневой дифференциации / В. А. Тестов, А. Д. Уханова // Начальная школа. – 1999. – № 2. – С. 32- 41.

ВЕДУЩИЕ БИБЛИОТЕКИ ОДЕССЫ

Возная Ю.

Потребность в новой информации и новых знаниях была еще издавна присуща человечеству. Помимо сбора новых знаний, также важным моментом было их сохранение, для чего и стали создавать библиотеки.

С развитием информационных технологий роль библиотек в обществе не изменилась – они по-прежнему являются хранителями знаний. Библиотеки создали сайты, на которых размещены электронные каталоги, блоги сотрудников библиотек, информация о проводимых мероприятиях, выставках и о собственной издательской деятельности.

Библиотеки Одессы также вносят неоценимый вклад в информационно-образовательную сферу не только города, но и всей страны. Каждой из них есть что показать и рассказать читателю.

Одной из первых библиотек в Украине стала Одесская национальная научная библиотека, открывшаяся 15 (27) апреля 1830 года. Фонд Одесской национальной научной библиотеки (ОННБ) – универсальный, насчитывает более 5 млн единиц хранения на украинском, русском, английском, французском, немецком, польском, чешском и других языках, в том числе более 200 000 рукописей, старопечатных, редких и ценных изданий.

ОННБ помимо хранения литературы и предоставления услуг пользования своими фондами, занимается также научной, популяризаторской и издательской деятельностью. Издательская деятельность библиотеки – это важнейшее направление научно-исследовательской работы. Это методические пособия, библиографические, информационные, рекламные издания. Большую работу проводит ОННБ по популяризации истории развития науки и образования в Одессе и регионе. Например, серия библиографических справочников «Вчені вузів Одеси: Природничі науки», основанная в 1994 году. Мир увидели справочники, посвященные ученым - биологам [1], геологам и географам [2], математикам и механикам [3], физикам и астрономам [4], химикам [5]; библиографический справочник «Морской бизнес в Одесском регионе», включающий более 500 записей и